

Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu, Katedra Anatomii i Antropologii, Gdańsk
Jędrzej Śniadecki Academy of Physical Education and Sport,
Department of Anatomy and Anthropology, Gdańsk

JANUSZ JERZEMOWSKI

Spread of digestive tract diseases in 18-year-olds of the Central Coast

**Rozpowszechnienie chorób przewodu pokarmowego u 18 - latków
Wybrzeża Środkowego**

Dolegliwości ze strony przewodu pokarmowego u ludzi młodych są nieomal tak częste, jak dolegliwości ze strony układu krążenia u ludzi starszych. Przewlekłe utrzymywanie się tych objawów obniża sprawność ruchową organizmu i może upośledzać rozwój fizyczny ludzi młodych w okresie wzrostu.

Częstość występowania chorób przewodu pokarmowego jest różnie oceniana w zależności od płci, wieku, warunków środowiskowych. Wśród mieszkańców wsi Schabowski (4) ocenia ją na 11,8%. Natomiast Witczak i wsp. (6) w grupie kandydatów do służby wojskowej widzą je częściej. Na jego materiale tylko choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy daje 42,5% niezdolności do służby wojskowej. Szkudlarek (5) na około 10% wszystkich chorych, ocenia liczbę pacjentów w wieku 18 – 24 lat leczonych stacjonarnie w warunkach Oddziału Wewnętrzznego. Osiemnasty rok życia stanowi górną granicę, którą obejmują jeszcze statystyki pediatryczne.

Celem pracy była ocena częstości występowania przewlekłych chorób przewodu pokarmowego młodych mężczyzn w wieku 18 lat, kandydatów do służby wojskowej wywodzących się z Wybrzeża Środkowego.

MATERIAŁ I METODA

Badania przeprowadzono w ciągu dwóch lat (1996 – 1997) w grupie 2000 młodych mężczyzn pochodzących ze środowiska miejskiego i wiejskiego Wybrzeża Środkowego.

W zależności od miejsca zamieszkania badanych podzielono na dwie równe pod względem liczebności grupy. Przy ustaleniu rozpoznania posłużono się aktualną dokumentacją leczniczą, a w przypadkach wątpliwych diagnostykę poszerzono o badania konsultacyjne, obrazowe, biochemiczne, a także endoskopię górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego. W ocenie częstości występowania chorób pokarmowego w badanych grupach uwzględniono również badanie stomatologiczne. Uzyskane wyniki badań poddano analizie statystycznej w zakresie występowania poszczególnych schorzeń między populacją miejską i wiejską.

WYNIKI

Wyniki badań zostały przedstawione w tabeli 1.

Tab. 1. Rozpowszechnienie chorób przewodu pokarmowego w badanej populacji

Rodzaj schorzenia	Częstość występowania		Poziom istotności
	Miasto	Wieś	
Choroby jamy ustnej i uzębienia	670	750	P<0,01
Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy	11	9	N - S
Choroby przełyku	3	2	N - S
Przebyte wzw typ B	8	7	N - S
Nosicielstwo HbS	5	4	N - S
Przewlekła hiperbilirubinemia	4	5	N - S
Przewlekłe zapalenie trzustki	2	1	N - S

OMÓWIENIE

Przeprowadzone badania obejmowały populację młodych mężczyzn w wieku 18 – tu lat zamieszkałych na danym terenie. Są to grupy reprezentatywne dla danej populacji, ponieważ przebadanie nieomal 100% badanego rocznika, może doskonale służyć jako źródło informacji rozpowszechnienia chorób w badanej populacji. W obydwu grupach badanych najczęściej występowały choroby jamy ustnej i uzębienia, chociaż choroby te stanowią domenę stomatologów, to mogą mieć w późniejszym okresie wpływ na rozwój niektórych chorób przewodu pokarmowego. Występowały one u 2/3 badanych wywodzących się ze środowiska miejskiego i 3/4 badanych pochodzących ze wsi. W grupie pozostałych chorób najczęściej występowała choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, a w następnej kolejności świeżo przebyte wirusowe zapalenie wątroby i bezobjawowa antygenemia HbsAg.

Zachorowalność na wirusowe zapalenie wątroby i bezobjawowa antygenemia HbsAg, mimo stosowanych szczepień należą nadal do głównych problemów epidemiologicznych zarówno cywilnej, jak i wojskowej służby zdrowia (1). Przedstawione wyniki badań są zbieżne z wynikami innych autorów sugerujące dużą częstość występowania chorób przewodu pokarmowego, zwłaszcza choroby wrzodowej i ich udział w obniżeniu zdolności do pełnienia służby wojskowej (3, 6). Zdaniem tych samych autorów choroba wrzodowa preferuje mężczyzn, w odróżnieniu od płci żeńskiej, gdzie przeważają choroby dróg żółciowych, a w przypadku górnego odcinka przewodu pokarmowego choroba refleksowa (1-6).

W grupie kandydatów do służby wojskowej choroby te stwarzają pewne ograniczenia związane ze stosowaniem diety i wysiłku fizycznego, a w przypadku schorzeń jamy ustnej i uzębienia wymagają poprawy dostępności w zakresie usług stomatologicznych.

WNIOSKI

1. U większość badanych stwierdza się zmiany chorobowe w obrębie jamy ustnej i w zakresie uzębienia (67 i 75 %).
2. W grupie chorych o profilu gastrologicznym dominuje choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, przebyte wirusowe zapalenie wątroby oraz bezobjawowa antygenemia HbsAg.

PIŚMIENNICTWO

1. Grzybowski A. i wsp., Analiza epidemiologiczna losów żołnierzy ozdowieńców po wirusowym zapaleniu wątroby i nosicieli HbsAg, Lek. Wojsk., 1994, 9/10 (V), 459 – 464.
2. Iwańczak K., Klock'ar I., Potyrała M., Częstość występowania chorób przełyku, żołądka i dwunastnicy u dzieci, Prz. Pediat., 1993, 23, (3) suppl., 145 – 150.
3. Jerzemowski J. i wsp. Determinanty somatyczne i psychiczne niezdolności do służby wojskowej poborowych z regionu nadmorskiego, Ann Univer M. Curie Skłodowska 2003, vol.58., suppl XIII, 102, 551–554.

4. Schabowski J., Choroby przewodu pokarmowego wśród dorosłych mieszkańców wsi w Polsce, *Med. Wiej.*, 1994, 29, (4), 363 – 373.
5. Szkudlarek J., Zachorowania na schorzenia przewodu pokarmowego wśród osób leczonych w Oddziale Chorób Wewnętrznych w Ostrowie Wielkopolskim w 1998 roku, *Nowiny Lekarskie* 2000, 69, (5), 457 – 464.
6. Witczak W., i wsp., Choroby układu trawiennego i ich wpływ na zdolność do służby wojskowej wśród poborowych, *Lek. Wojsk.*, 1996, 72, (5/6), 258 – 262.

STRESZCZENIE

Dolegliwości ze strony przewodu pokarmowego u ludzi młodych są nieomal tak częste, jak dolegliwości ze strony układu krążenia u ludzi starszych. Przewlekłe utrzymywanie się tych objawów obniża sprawność ruchową i może upośledzać rozwój fizyczny młodych ludzi w okresie wzrostu.

Celem pracy była ocena częstości występowania przewlekłych chorób przewodu pokarmowego u młodych mężczyzn (18 – latków) kandydatów do służby wojskowej.

Badania przeprowadzono w ciągu dwóch lat w grupie 2700 młodych mężczyzn w wieku 18 lat wywodzących się ze środowiska miejskiego i wiejskiego.

Przy ustalaniu rozpoznania brano była pod uwagę aktualna dokumentacja lecznicza, a w przypadkach wątpliwości diagnostykę poszerzano o badania konsultacyjne, obrazowe, markerów wzw i badania biochemiczne, a także endoskopię górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego. Uzyskane wyniki pozwoliły na wyłonienie najczęściej występujących chorób przewodu pokarmowego w badanej populacji.

W całej grupie chorych najczęściej występowały choroby jamy ustnej i uzębienia, a w następnej kolejności choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy oraz świeżo przebyte wirusowe zapalenie wątroby.

Różnice istotne statystycznie w zakresie częstości występowania wymienionych schorzeń między miastem a wsią występowały jedynie w zakresie chorób jamy ustnej i uzębienia.

SUMMARY

The digestive tract ailments in young people are almost as frequent as circulatory ailments in advanced age people. Long-lasting symptoms decrease physical activity and can impair a physical development of young people during the period of growth.

The aim of the study was the assessment of frequency occurrence of long-lasting digestive tract diseases in young men (18-y-olds) candidates for military service.

Two-year researches were conducted on 2000 young men at the age of 18 who came from urban and rural areas.

To establish a diagnosis up-to-date medical documentation was used and in questionable cases consulting, diagnostic imaging HBV serology and biochemical examinations as well as endoscopy of upper and lower part of the digestive tract were applied. The obtained results allowed to select the most frequent digestive tract diseases in the investigated population. The diseases were observed in the following order: stomatopathy, dental diseases, chronic gastric and duodenal ulcer disease, just past virus hepatitis.

Statistically significant differences within the frequency occurrence of the above chronic illnesses between town and village referred only to stomatopathy and dental diseases.